

WISZNIEWSKI JÓZEF (1900-1940)

Urodził się 15 marca 1900 roku w Wysokiem w powiecie konińskim. Syn Aleksego, pisarza gminnego i Stanisławy z Irchinów. Uczęszczał do Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Zduńskiej Woli. Naukę przerwał latem 1920 roku. 24 lipca wstąpił do wojska i w składzie 215. ochotniczego pułku jazdy wielkopolskiej, sformowanego z inicjatywy i częściowo własnym kosztem przez Ignacego hr. Mielżyńskiego (od grudnia 1920 roku 26. pułk ułanów wlkp.), walczył na froncie pomorskim. 18 lipca 1920 roku pułk zdobył Brodnicę, następnie Nowe Miasto i Lubawę, zmusił pułki rosyjskie do przekroczenia granicy Prus Wschodnich, w operacji niemeńskiej zdobywał 2 października Mir, 18 października Mińsk. Od listopada 1920 roku przebywał w służbie dozorującej na linii demarkacyjnej. Nadal służył w 26. pułku ułanów. 3 września 1921 roku skierowany został do Lwowa na kurs dokształcający do uczniów-żołnierzy. 24 lutego 1922 roku został urlopowany z wojska, wrócił do gimnazjum w Zduńskiej Woli, które ukończył i uzyskał świadectwo dojrzałości. 15 listopada tegoż roku przeniesiony został do rezerwy w stopniu starszego ułana.

17 listopada 1923 roku podjął naukę na Wydziale Rolno-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego i w 1927 roku uzyskał dyplom inżyniera. 7 stycznia 1928 roku zawarł związek małżeński z nauczycielką Reginą Maleszewską. Miał troje dzieci (Krystyna, ur. 1928; Andrzej, ur. 1929; Jan, 1934). W latach 1927-1935 pracował jako administrator majątków Binino i Nosalewo w powiecie szamotulskim, należących do klucza Dobrojewo Franciszka hr. Kwileckiego. Latem 1935 roku przeszedł do pracy na stanowisko plenipotenta w majątku Rogera hr. Raczyńskiego w Jeżewie w powiecie gostyńskim. 28 października 1926 roku został mianowany podporucznikiem rezerwy, a sześć lat później porucznikiem, po odbyciu ćwiczeń w 7. pułku strzelców konnych i w 58. pułku piechoty w Poznaniu (1928, 1929, 1930, 1931).

W końcu sierpnia 1939 roku został zmobilizowany i skierowany do ośrodka zapasowego Wielkopolskiej Brygady Kawalerii w Kraśniku. Po silnym bombardowaniu koszar 8 września ośrodek zaczął się wycofywać w kierunku Chełma i dalej za Bug. Gdy 17 września w pobliżu Kowla dowiedziano się o inwazji sowieckiej, dowódca ośrodka, mjr Julian Fischer-Drauenegg, zdecydował się maszerować na południe, w stronę Sokala i Kamionki Strumiłowej. Po drodze stoczono kilka potyczek z jednostkami niemieckimi i bitwę 25 września pod Rawą Ruską. Po niej zdekompletowane szwadrony przeprawiły się z powrotem przez Bug i skierowały się do Kraśnika, tocząc walki z wycofującymi się siłami niemieckimi pod Biłgorajem i Janowem Lubelskim. Dowódca sądził, że uda się przekroczyć San i maszerować w stronę granicy węgierskiej, lecz szybkie jednostki sowieckie

wyprzedziły szwadrony ośrodka, otoczyły je w nocy 30 września na 1 października oraz 2 października w lasach między Niskiem a Janowem Lubelskim i wzięły do niewoli. Ułani zostali zwolnieni, a oficerowie zgrupowani w obozie przejściowym w Szepietówce, skąd 15 listopada przez Kijów i Charków przewieziono ich do Starobielska. W wykazie akt osobowych oficerów z tego obozu por. Wiszniewski ma nr 342. Z początkiem 1940 roku wysłał list i telegram do swej siostry Zofii, do Kowla, zaś drugi telegram do swego brata, Brunona, do Brześcia. Córka Krystyna wysłała do ojca dwie pocztówki, druga z nich została zwrócona z adnotacją, że adresat wyjechał w nieznanym kierunku. Cała korespondencja zaginęła. Wiosną 1940 roku został wywieziony z obozu UNKWD w Charkowie i zastrzelony w piwnicy budynku Urzędu NKWD, a jego zwłoki wrzucono do zbiorowego dołu w podmiejskim lesie. Odznaczony był Krzyżem Walecznych.

CAW Ap. 3340; *Dzieje akademickich studiów rolniczych i leśnych w Wielkopolsce*, Poznań 1970, s. 386; A. Muszyński, *Lista katyńska*, Londyn 1982, s. 331; J. Tucholski, *Mord w Katyniu*, Warszawa 1991, s. 510; W. Śmigielski, *Gostyńska lista katyńska*, „Gazeta Gostyńska” 1994, nr 19, s. 33; K. Jasiewicz, *Lista strat ziemiaństwa polskiego*, Warszawa 1995, s. 1121; T. Kryśka-Karski, *Straty korpusu oficerskiego*, Londyn 1996, s. 472; *Księga pochowanych żołnierzy*, Pruszków 1996, s. 213; *Rozstrzelani w Charkowie*, Warszawa 1996, s. 213; *Charków: księga cmentarna*, Warszawa 2003, s. 595 (fot.); W. Śmigielski, *Mieszkańcy Gostynia i okolic w mogiłach katyńskich*, Gostyń 2015, s. 99-100.